

ВО ПОСЕТА НА ПИРИНСКА МАКЕДОНИЈА И НА МАКЕДОНСКАТА ОРГАНИЗАЦИЈА ОМО „ИЛИНДЕН“

ДЕЛ ОД БУГАРИЈА ВО КНИГАТА „СВЕТОТ НА ДЛАНКА“ НА СЛАВЕ КАТИН

Познатиот бизнисмен од Канада и добар пријател на авторот на овој текст Славе Катин, Стив Пљакас при една посета на Македонија изрази желба да ги посетиме Егејска и Пиринска Македонија. Затоа патувањето го започнавме од Скопје и продолживме кон Битола. Таму, во вечерните часови во хотелот „Епинал“, каде ние престојувавме, се сретнавме со неколку претставници на „Виножито“ од Лерин. Средбата траеше до доцна во ноќта, кога и се разговараше за сегашноста и иднината на Македонците во егејскиот дел на Македонија и нивните асоцијации.

Утредента ја разгледавме Битола, особено централниот дел и заминавме кон Хераклеја Линкестис - градска населба од старомакедонско време до средниот век. Според информациите што ги добивме седејќи во анфитеатарот, таа е основана кон средината на IV век пр. н.е. од страна на кралот Филип II Македонски, како важен стратегиски пункт. Таа се наоѓа на јужната периферија на градот Битола, во подножјето на планината Баба.

Од Хераклеја се упативме кон граничниот премин Меџитлија, со цел да го продолжиме патувањето кон Лерин, Зелениче, родното место на Стив Пљакас и оттаму кон Костур, каде требаше да посетиме некои локалитети од античкото македонско кралство.

Брзо ја поминавме границата на Република Македонија и се упативме кон преминот за Егејска Македонија. Таму ги предадовме нашите канадски пасоши и ни беше речено да чекаме. Чекањето беше предолго, па затоа прашавме за причините на чекањето и до кога ќе чекаме. Меѓутоа, одговор не добивме, бидејќи службениците ги контролирале нашите канадски патни исправи.

По четириесетина минути чекање на преминот ни беше речено дека авторот на овие редови Славе Катин може да влезе во Грција, додека на Стив Пљакас му е

забрането да влезе во неговата родна земја. По подолги разговори замоливме писмено да ни ги објаснат причините за забранетиот влез на Стив. Тоа службите го направија и, малку на груб и некултурен начин ни рекоја да се вратиме од каде што сме дошле.

Граничниот премин Меџитлија

Тргнавме кон преминот во Република Македонија, но разочарани и деградирани што Грција не ги почитува основните човекови права. Но, најмногу бевме незадоволни што оваа држава како членка на Европската унија не ги признава канадските документи. Затоа се одлучивме документот со кој му се забранува влез на Стив Пљакас во Грција да го испратиме до канадската амбасада и до „Канадско-македонскиот комитет за човекови права“. Потоа, без збор заминавме за Пиринска Македонија.

Другиот ден во утринските часови на тоа августовско утро стасавме во Пиринска Македонија кад гледавме како во далечината горделиво се издигаше Пирин, убавецот и највисоката од сите планини во Македонија. Чиниш со раце ќе ја допреш славната планина на Јане Сандански за која се врзани безброј легенди на Македонците од овој крај на Пиринска Македонија.

Нашето патување го продолживме кон градот Сандански (поранешен Свети Врач) или кон „Пиринскиот убавец“, како што често го нарекуваат. Од далечините ги гледавме станбените згради лоцирани на една височинка, чиј број се зголемуваше со самото приближување. Влеговме во Сандански, чија популација брои околу триесет илјади жители и се движевме по живописниот булевар во чија средина има зимзелени дрвја кои ја разубавуваат глетката и градот го прават пријатно катче за посетителите.

Тука го видовме споменикот на Спартак. Како што нè информира еден нашинец од ОМО „Илинден“, со кого се сретнавме во центарот на градот, според еден германски научник долината на реката Струма меѓу Пирин и Малешевските Планини е место од каде што потекнува овој водич на робовите, за кого се напишани многу легенди.

Во еден од рестораните лоциран на плоштадот минавме неколку пријатни часови со неколку членови на ОМО „Илинден“, со кои ги посетивме нивните простории, кои, за жал, се наоѓаа во еден подрум. Таму, гостинот од Канада, Стив Пљакас се покажа како хуманист и поклони одредена сума пари за организацијата, за што членовите на ОМО „Илинден“ му се заблагодарија.

Де од Собирот на Омо „Илинден“ – Пирин

Во близина на ресторанот имаше еден стар чинар кој не потсети како на оној во Охрид. Градот Сандански е мошне уреден чист со нови архитектонски градби. Големо богатство за Сандански се минералните извори кои течат од памтивека. Нив ги има повеќе: едни во Градскиот парк, а други на десниот брег на реката Санданска Бистрица, чија температура достигнува и над 80°C, а има и лековита кал.

Градот Сандански со околината е едно од најтоплите и најсончевите места во Пиринска Македонија. Овде многу ретко врне снег и речиси никогаш не паѓа магла и, поради поволните климатски услови и природните бањи, тука се лекуваат хронични и бронхијални болести, поради што градот е посетен од многубројни туристи.

Сандански го напуштивме во попладневните часови и се упативме кон Петрич. Влеговме во овој македонски-пирински град и се движевме по главната улица којашто Петрич го дели на два дела и ја гледавме и се восхитувавме на оваа убава македонска населба, која со високите костенови, јаворови, дабови и букови стебла уште во XVII век оставила силен впечаток на патеписецот Евлија Челебија.

Инаку, за Петрич педантните аналитичари запишале дека во 1956 година броел 16.401 жител, од кои речиси три четвртини, околу 12.000 биле Македонци, а 4.493 Бугари. Истата година бројот на населението во петричките села изнесувал 31.983 жители, од кои 28.695 се изјасниле како Македонци, а 2.841 се изјасниле како Бугари и незначителен број други народности. Всушност, 1956 година беше последната година кога Македонците во Пиринска Македонија можеле слободно да го изразат своето национално чувство и да се изјаснат како припадници на малцинската нација.

Исто така, бевме информирани дека Петрич, во кој живеат околу 30.000 жители, е стара населба и датира од многу одамна. Во римско време се викала Петра, а во неа живееле антички Македонци. Во времето на турското владеење во Македонија, во Петрич се доселиле голем број Турци, кои во еден период биле и побројни од Македонците. Меѓутоа, во почетокот на минатиот век протерувањето на Турците во Турција во 1912 година и со доселувањето на македонското население од Кукуш,

Беломорска Македонија, се случиле големи преселнички движења во полза на македонското население.

На петнаесетина километри западно од Петрич, во непосредна близина на Струмешница, што името го добила по реката, се наоѓа месноста Клуч. Тука, непосредно до патот, на десниот брег на реката се пронајдени остатоци од тврдина. Токму на тие простори, во 1014 година се одиграла најстрашната крвава битка меѓу македонскиот цар Самуил, кој го посеал македонското семе и ја формирал Охридската архиепископија, и византискиот цар Македонецот Василиј Втори. Војската на Василиј Втори за одмазда им ги ископала очите на Самуиловите војници, а на секој стоти војник му оставиле по едно око за да ги поведе своите ранети другари кај царот во Преспа и во Охрид. Кога Самуил ја видел страшната трагедија од болка починал.

Сандански

Го напуштивме граничниот премин и се упативме кон селата Ново Коњарево и Ново Село, а потоа кон Струмица, оставајќи ја зад себе Пиринска Македонија, во која за време на културната автономија работеле 93 учители со повеќе од 35 илјади македонски деца, кои го изучувале македонскиот литературен јазик и ги развивале своите културни и национални традиции. Тогаш во пиринскиот дел на Македонија имало библиотеки исполнети со литература од македонски, бугарски и светски автори. Тогаш македонскиот народ ја имаше таа среќа да ја почувствува магијата на пишаниот збор на својот мајчин македонски јазик. Во тој период, во овој дел на Бугарија имало и македонски театар, со цел Македонецот културно да се издигнува, заборавајќи ги мрачните фашистички години кои му нанеле и физичка и духовна болка.

Меѓутоа, по резолуцијата на Информбирото, настапил пресврт во бугарската политика во однос на тогашна Југославија, а во тие рамки и во однос на македонското прашање. Така, дошло до укинување на училиштата и другите институции на македонски јазик и до протерување на учителите и на другите културни работници во НР Македонија.

Потоа, настапил период на фалсификување на сè што е македонско. И денес, за жал, се вршат опструкции и негирање врз македонското население. Дали новите демократски процеси, со кои е зафатен Балканот, ќе ја изменат таа ситуација, останува да се види. Европската визија веќе го покажа својот интерес за постоењето на Македонците во Бугарија, за спроведување на одлуките за почитување на човековите права и слободи. Зашто Македонците во Пиринска Македонија и во цела

Бугарија ги бараат минималните права во нивната татковина Бугарија – да не ги преименуваат во ништо друго, освен Македонци.

Пишува: СЛАВЕ КАТИН